

3. Výukové metody a formy

Petr Knecht

Výukové metody

Způsoby záměrného uspořádání činnosti učitele i žáků, které směřují ke stanoveným cílům. (Skalková, 2007, s. 181)

- Tradiční předmět zájmu školní pedagogiky
- Nepřeberné množství pokusů o klasifikaci vyučovacích metod dle různých kritérií

Klasifikace výukových metod (dle Skalkové)

- Metody slovní (vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor)
- Metody názorně-demonstrační (pozorování, předvádění, práce s obrazem, projekce)
- Metody dovednostně praktické (napodobování, manipulování, laborování a experimentování, pracovní, grafické a výtvarné činnosti)
- Další dělení výukových metod viz Skalková (2007, s. 181-218).

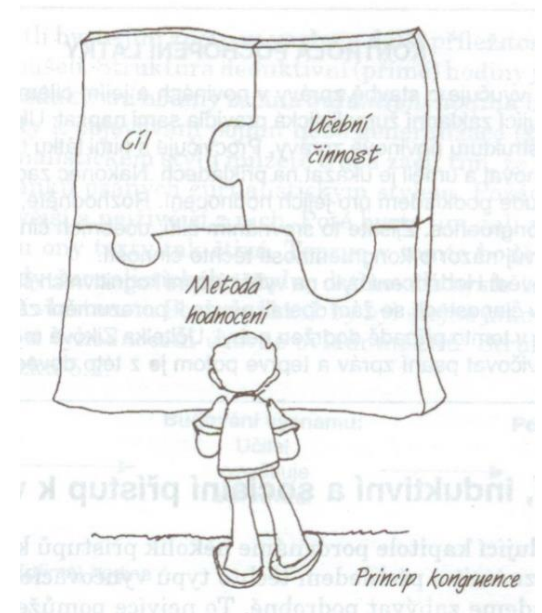
Organizační formy

Způsoby organizace činnosti učitele i žáků, v nichž se realizují procesy vyučování a učení. (Skalková, 2007, s. 181)

- výuka individuální - výuka jednoho žáka jedním učitelem
- výuka individualizovaná – práce je přizpůsobena každému žákovi dle jeho možností
- výuka skupinová - rozdělení žáků do menších útvarů (skupin)
- výuka hromadná (frontální, kolektivní) - jednotná práce žáků ve velké skupině s dominantním postavením učitele
- Další dělení organizačních forem viz Skalková (2007, s. 219-248).

Hodnocení kvality výuky

- V anglosaských zemích je pedagogika úzce propojena s pedagogickou psychologií.
- Ústřední koncepty středoevropské didaktiky jsou zde upozaděny, případně se vůbec nepoužívají.
- Např. pojem výuková metoda je používán pro konkrétní postup při jednotlivých vyučovacích hodinách.
- Nadřazený pojem je „strategie“ – středem zájmu jsou efektivní vzdělávací, výukové aj. strategie.
- Zájem o vstupy a výstupy vzdělávání.

DESATERO O VZDĚLÁVÁNÍ

Členové Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV) se shodují na tomto souboru základních principů, které se týkají vzdělávání v průběhu celého života, a ve svých činnostech usilují o jejich naplnění.

3. Chtít se učit je přirozené a kvalitní vzdělávání z toho vychází. Bez vnitřní motivace se nerozvíjí sebeúcta, odpovědnost a samostatnost.

4. Kvalitní učení a rozvoj osobnosti probíhá výhradně v prostředí vzájemnosti, bezpečí, důvěry a smysluplných podnětů.

7. Vzdělavatel je průvodcem na cestě vzdělávání. Je zodpovědný za vytváření podmínek, prostředí a podnětů.

8. Vzdělavatel poskytuje cílenou zpětnou vazbu, která napomáhá učení a rozvoji osobnosti.

1. Usilujeme o společnost, která je sociálně soudržná, spravedlivá, ohleduplná ke všem živým bytostem a životnímu prostředí, založenou na svobodě a zodpovědnosti každého jedince.

2. Smyslem vzdělávání je, aby každý mohl rozvíjet co nejlépe svůj potenciál, najít své místo ve společnosti a prožít spokojený život.

5. Učíme se od sebe navzájem. Interakce v kulturně, sociálně, věkově i jinak různorodé skupině tomu napomáhají.

6. Každý se učí jinak. Proto považujeme za nezbytné respektovat potřeby každého jedince a poskytovat mu podporu k nalezení jeho vlastní cesty.

9. Jen společnou péčí všech vytvoříme prostředí, kde vzdělávání bude kvalitní a pro každého. Rolí státu je zajistit **svobodu a spravedlnost ve vzdělávání.**

10. V konečném důsledku každý člověk odpovídá za své vzdělávání sám.

15 Rules of Great Teaching

by @TeachThought

bit.ly/15greatrules

1. Start small.

Take your time. Teaching is a marathon, not a sprint.

2. There is no one way.

Learning models vary according to the task and your students.

6. You don't have to start planning with a standard.

There are dozens of ways to plan content.

7. Teaching is always changing.

Technology, curriculum, assessment, value systems, etc. So stay up to date.

8. Be concise.

When explaining, less is more.

3. Trust the people around you.

Parents, colleagues, and especially students.

4. In learning, curiosity is everything.

If you can't make them curious, teach something else.

9. Know your pedagogy.

Confusing-complex, differentiation-personalized learning, difficulty-rigour: All terms you should know.

5. Experiment, experiment, experiment.

Teaching is a craft. Play with it. Keep on learning and stay relevant.

10. Help students ask great questions.

They need to see what a great question implies.

11. Be interesting.

Be unpredictable, challenge authority. Connect with your students.

12. It's not about you.

Don't be the center of attention. It's about your students.

13. Love your content.

Mastery of your content can make everything easier.

14. Be your students' biggest cheerleader.

Celebrate kids' work all the time!

15. Learning should disrupt.

Make beautiful things happen inside & outside the classroom.

@syllia duckworth

Literatura k tématu

Povinná ke zkoušce:

- Skalková, J. (2007). *Obecná didaktika*. Praha: Grada. (s. 181-248)

Pro fajnšmekry:

- Pasch, M. et al. (1998). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál. (s. 123-163)
- Starý, K. (2011). Efektivní výukové strategie. In J. Kašparová (Ed.), *Výukové strategie v praxi pilotních odborných škol* (s. 5-11). Praha: NÚV.
- Starý, K. a kol. (2008). *Pedagogika ve škole*. Praha: Portál.
- Brophy, J. (Ed.). (2001). *Subject-specific instructional methods and activities*. Oxford: Elsevier.